

Zaufanie do polityków zagranicznych

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2022

Nakład 30 egzemplarzy

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa

e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl

<http://www.cbos.pl>

(48 22) 629 35 69

Wojna na Ukrainie sprawiła, że Polacy z większą uwagą śledzą wydarzenia poza granicami naszego kraju. Działania podejmowane w związku z rosyjską agresją na Ukrainę są zapewne obecnie jednym z najważniejszych, choć oczywiście nie jedynym, kryterium oceny przywódców państw i polityków aktywnych na arenie międzynarodowej.

ZAUFANIE I NIEUFNOŚĆ

W lipcowym badaniu poprosiliśmy naszych respondentów o wyrażenie swojego stosunku do najważniejszych europejskich, a także światowych liderów¹. Podobnie jak w przypadku badania zaufania do polityków krajowych, badani korzystali z jedenastopunktowej skali, na której skrajne punkty określone są z jednej strony jako głęboka nieufność (-5), z drugiej zaś – jako bardzo duże zaufanie (+5). Analogicznie jak w badaniu polskich polityków wyniki prezentujemy dwojako. Po pierwsze pokazujemy rozmiary społecznego zaufania i nieufności w stosunku do poszczególnych osób wśród ogółu społeczeństwa. Wskazania punktów od -5 do -1 określane są zbiorczo jako deklaracje nieufności, 0 – jako obojętność, zaś wskazania od +1 do +5 – jako deklaracje zaufania. Obok zagregowanych ocen zaufania, nieufności i obojętności prezentowane są także informacje o odsetkach badanych nierozpoznających poszczególnych osób oraz niemających opinii na ich temat. Oprócz opisanych rozkładów procentowych podajemy średnie ocen wystawianych poszczególnym politykom wśród tych respondentów, którzy ich rozpoznają i potrafią ocenić.

Spółeczny stosunek do uwzględnionych badaniu polityków zagranicznych jest bardzo zróżnicowany. Różnice ocen przekraczają te uzyskiwane w sondażach dotyczących nastawienia do polskich polityków.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (387) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

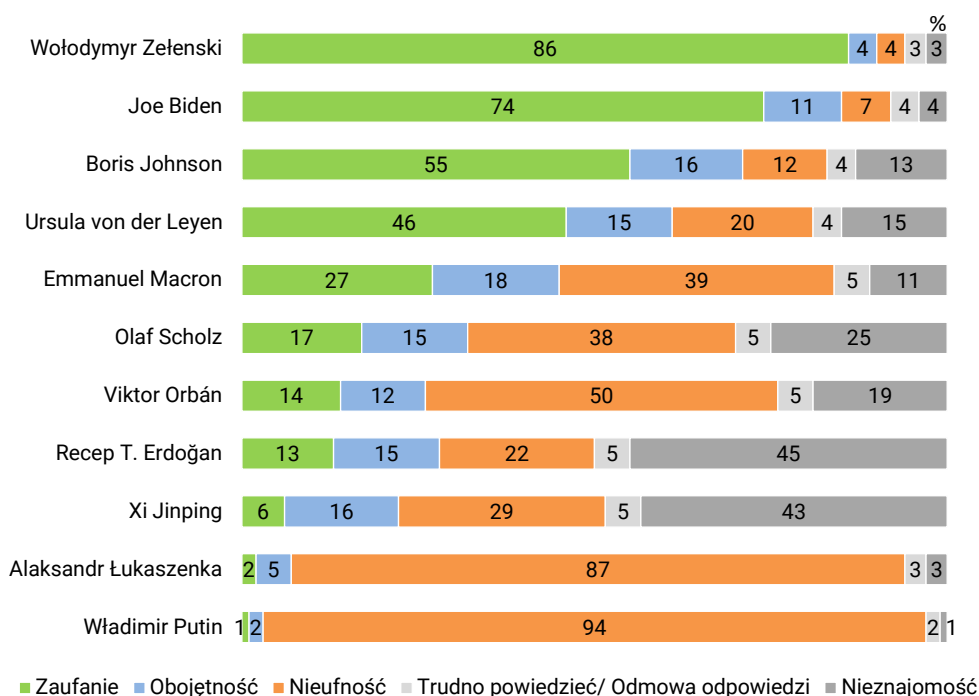
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 27 czerwca do 7 lipca 2022 roku na próbie liczącej 1084 osoby (w tym: 62,1% metodą CAPI, 23,4% – CATI i 14,5% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Polacy powszechnie deklarują zaufanie do prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskiego (86% ogółu badanych). Drugie miejsce w rankingu zagranicznych polityków zajmuje prezydent Stanów Zjednoczonych Joe Biden, któremu ufa blisko trzy czwarte dorosłych (74%). Z zaufaniem ponad połowy ankietowanych (55%) spotyka się jeszcze premier Wielkiej Brytanii Boris Johnson. Pozostający do czasu wyboru nowego lidera Partii Konserwatywnej na stanowisku premiera polityk ogłosił swoją dymisję 7 lipca – w ostatnim dniu realizacji naszego badania, wydarzenie to nie miało zatem większego wpływu na uzyskane wyniki. Zdecydowanie częściej wyrażano zaufanie niż nieufność także w stosunku do szefowej Komisji Europejskiej – Ursuli von der Leyen (46% wobec 20% deklaracji nieufności).

CBOS

RYS. 1. Stosunek do polityków zagranicznych

Pozostali uwzględnieni w badaniu politycy częściej budzą negatywne niż pozytywne reakcje. Zdecydowanie najgorzej odbierani są Władimir Putin (94% deklaracji nieufności) i Alaksandr Łukaszenka (87%). Wyraźnie negatywnie postrzegany jest Viktor Orbán, wobec którego nieufność deklaruje połowa badanych. Blisko dwie piąte ankietowanych nie ufa przywódcom Francji i Niemiec – Emmanuelowi Macronowi i Olafowi Scholzowi (odpowiednio 39% i 38% deklaracji nieufności). Mimo zbliżonego odsetka opinii negatywnych, prezydent Francji częściej budzi zaufanie (27%) niż kanclerz Niemiec (17%).

Do najmniej znanych spośród uwzględnionych w naszym badaniu – i zarazem postrzeganych jako mało wiarygodni – polityków należą prezydent Turcji Recep Tayyip Erdoğan oraz przywódca Chin Xi Jinping. Odsetek osób nierozpoznających obu polityków sięga 43%-45%, zaś wśród badanych, którzy ich znają, deklarowana nieufność przeważa nad zaufaniem (29% wobec 6% w przypadku chińskiego przywódcy oraz 22% wobec 13% w przypadku prezydenta Turcji).

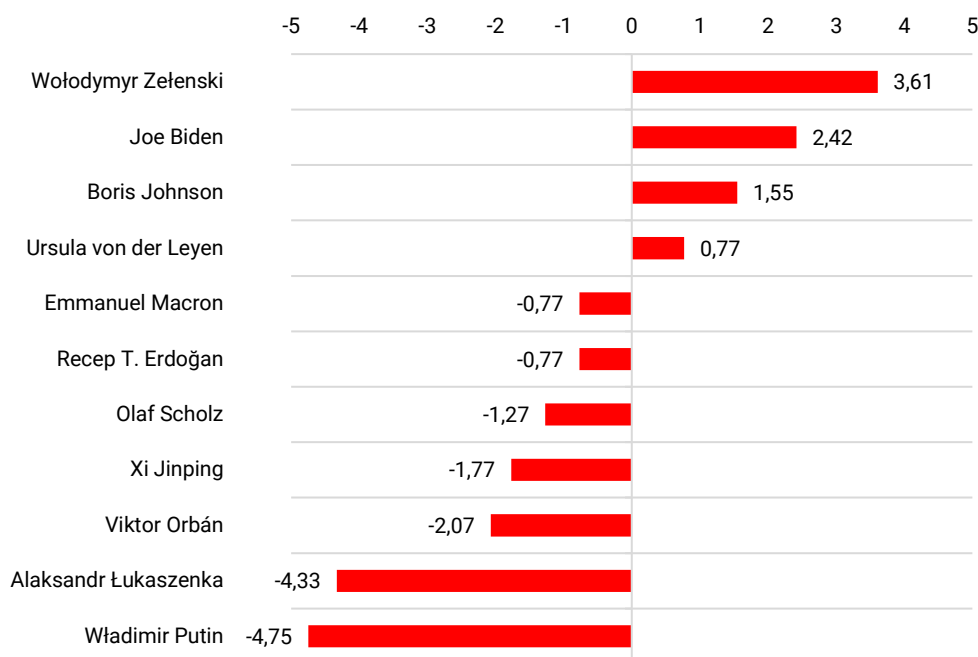
ŚREDNIE OCEN NA SKALI ZAUFANIA–NIEUFNOŚCI

Rozpiętość średnich ujętych w badaniu polityków zagranicznych, obliczonych na podstawie wskazań respondentów na jedenastopunktowej skali zaufania–nieufności (od +5 do -5), jest bardzo duża, niespotykana w badaniach postrzegania krajowych polityków.

Wartości średnich potwierdzają, że spośród uwzględnionych polityków zagranicznych najlepiej odbierany przez Polaków jest prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski (średnia 3,61). Wysokie średnie ocen otrzymali darzeni zaufaniem przez większość badanych Joe Biden (2,42) oraz Boris Johnson (1,55). Dodatnią średnią, świadczącą o przewadze nastawień pozytywnych, uzyskała także przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen (0,77). Pozostali politycy są postrzegani raczej negatywnie. Zdecydowanie najgorzej oceniono Władimira Putina i Alaksandra Łukaszenkę – w przypadku obu tych przywódców średnie wartości były bliskie końca skali, oznaczającego głęboką nieufność (odpowiednio -4,75 i -4,33). Mniej jednoznacznie wyrażany, ale także wyraźnie krytyczny, jest społeczny odbiór Viktora Orbána (-2,07) oraz Xi Jinpinga (-1,77). Nieco lepszy, choć także niekorzystny, okazał się bilans ocen kanclerza Olafa Scholza (-1,27). Identyczną i także ujemną średnią uzyskali Emmanuel Macron i Recep Tayyip Erdoğan (-0,77).

CBOS

RYS. 2. Zaufanie do polityków zagranicznych– średnie na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (pełne zaufanie)

Postrzeżenie części zagranicznych polityków zależy od poglądów politycznych. O ile obserwujemy dużą zgodność w nastawieniu osób o różnych przekonaniach politycznych do Wołodymyra Zełenskiego, Joe Bidena, Władimira Putina, Alaksandra Łukaszenki i Xi Jinpinga, o tyle odbiór pozostałych polityków jest bardziej zróżnicowany. Dotyczy to przede wszystkim stosunku do Viktora

Orbána, a w dalszej kolejności do Emmanuela Macrona, a także Olafa Scholza, Borisa Johnsona, Ursuli von der Leyen i – mniejszym stopniu – Recepta Tayyipa Erdoğan. Największe różnice notujemy między badanymi o prawicowych i lewicowych poglądach politycznych. Badani identyfikujący się z prawicą zdecydowanie lepiej niż inni odbierają Viktora Orbána, istotnie lepiej postrzegają też Recepta Tayyipa Erdoğan, choć także wśród nich obaj politycy uzyskali ujemne średnie, świadczące o ich niskiej wiarygodności. Zwolennicy prawicy szczególnie dobrze oceniają Borisa Johnsona, który wszakże uzyskał dodatnią średnią na skali zaufania–nieufności również wśród osób deklarujących lewicowe poglądy polityczne. Osoby identyfikujące się z lewicą szczególnie pozytywnie na tle innych odbierają Ursulę von der Leyen, która wśród nich uzyskała wyraźnie wyższą średnią niż Boris Johnson i znalazła się na trzecim miejscu, za Joe Bidenem. Lepiej niż przeciętnie wypowiadają się także o Emmanuelu Macronie i Olafie Scholzu, przy czym, o ile bilans ocen prezydenta Francji jest wśród nich dodatni, o tyle kanclerz Niemiec jest uznawany za raczej niewiarygodnego.

TABELA 1

	Zaufanie do polityków zagranicznych w zależności od poglądów potencjalnych elektoratach partyjnych – średnie na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (pełne zaufanie)			
	Lewicowe	Centrowe	Prawicowe	Trudno powiedzieć
Wołodimir Zełenski	3,59	3,51	3,84	3,37
Joe Biden	2,40	2,32	2,71	2,15
Boris Johnson	0,82	1,12	2,39	1,46
Ursula von der Leyen	2,04	0,91	0,01	0,58
Emmanuel Macron	0,40	-0,28	-1,91	-0,51
Recep T. Erdoğan	-1,57	-0,72	-0,34	-0,46
Olaf Scholz	-0,56	-0,74	-2,25	-0,50
Viktor Orbán	-3,69	-2,40	-0,69	-2,30
Xi Jinping	-2,11	-1,45	-1,72	-1,85
Alaksandr Łukaszenka	-4,65	-4,23	-4,37	-3,92
Władimir Putin	-4,87	-4,77	-4,76	-4,54

Zróźnicowanie ocen polityków w zależności od poglądów politycznych przekłada się na różnice opinii w elektoratach. Dotyczą one przede wszystkim wymienionych wyżej sześciu polityków. Ursula von der Leyen, Emmanuel Macron i Olaf Scholz są zdecydowanie bardziej wiarygodni dla elektoratów Koalicji Obywatelskiej, Lewicy, a także Polski 2050 Szymona Hołowni niż dla wyborców Prawa i Sprawiedliwości oraz Konfederacji. Spośród wymienionych liderów szczególnie dobrze wypada przewodnicząca Komisji Europejskiej, której średnia ocen w elektoracie Lewicy nie różni się praktycznie od średniej Joe Bidena. Wyborcy Prawa i Sprawiedliwości szczególnie dobrze na tle zwolenników pozostałych partii nastawieni są do Borisa Johnsona, mniej krytycznie (choć nie bezkrytycznie) odnoszą się także do Viktora Orbána. Zwolenników Konfederacji, których nastawienie do Ursuli von der Leyen, Emmanuela Macrona, Olafa Scholza przypomina nastawienie sympatyków Prawa i Sprawiedliwości, wyróżnia bardziej ostrożny stosunek do Włodymira Zełenskiego (mającego mimo to wśród nich i tak najlepszy bilans ocen w porównaniu z innymi politykami), Joe Bidena oraz Borisa Johnsona.

TABELA 2

	Zaufanie do polityków zagranicznych w potencjalnych elektoratach partyjnych – średnie na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (pełne zaufanie)				
	Prawo i Sprawiedliwość	Koalicja Obywatelska	Polska 2050 Szymona Hołowni	Lewica	Konfederacja
Wołodimir Zełenski	4,15	3,84	3,68	3,91	2,11
Joe Biden	3,23	2,83	2,65	2,45	0,31
Boris Johnson	2,83	1,16	1,31	0,46	0,60
Ursula von der Leyen	-0,11	2,47	1,60	2,48	-1,05
Emmanuel Macron	-2,08	0,81	-0,01	0,81	-2,28
Recep T. Erdoğan	0,07	-1,53	-1,74	-2,59	0,05
Olaf Scholz	-2,40	-0,26	-0,21	-0,16	-2,99
Viktor Orbán	-0,28	-4,04	-3,35	-3,73	-0,75
Xi Jinping	-1,32	-2,27	-2,72	-2,26	-2,04
Alaksandr Łukaszenka	-4,43	-4,76	-4,19	-4,63	-4,39
Władimir Putin	-4,82	-4,95	-4,71	-4,89	-4,40

Obraz polityków zagranicznych jest znacznie bardziej klarowny, niż ma to miejsce w przypadku przedstawicieli polskiej klasy politycznej. Powszechną i jednoznacznie wyrażaną niechęć wywołują Władimir Putin i Alaksandr Łukaszenka, pozytywne reakcje budzi natomiast przede wszystkim Wołodimir Zełenski, a w dalszej kolejności także Joe Biden. Do najlepiej ocenianych w Polsce polityków zagranicznych można również zaliczyć ustępującego ze stanowiska premiera Borisa Johnsona. Stosunek do wielu europejskich i światowych liderów zależy w znacznej mierze od orientacji politycznej i partyjnej. Różnice dotyczą przede wszystkim przywódców państw unijnych Viktora Orbána, Emmanuela Macrona, a także Olafa Scholza oraz przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen.

Opracowała

Beata Roguska